

svoje dolžnosti kot sodnik. Začela se je proti njemu disciplinarna preiskava, katero je vodil notoričen sovražnik Slovencev. Ta je hitro našel »dve klasični priči« — tako je sam rekel — za pristranost dra. Brumna. Proti temu pričama je dr. Brumen protestoval, ker je proti njima vodil preiskavo radi goljufije, krivega pričanja pred sodiščem in napeljevanja h krivemu pričanju. Protest se ni uvaževal, priči sta se kot taki vsprejeli, dr. Brumen se je obsodil in ko so se vsa pravna sredstva izrabila, je imel biti kaznovan. Zapustil je državno službo, v kateri je bil osem let, in se posvetil advokaturi. V tem sta bili obe »klasični priči« od porotnega sodišča v Celju zaradi hudodelstva goljufije, krivega pričanja in napeljevanja h krivemu pričanju obsojeni na več mesecev v ječo.

Sedaj je dr. Brumen prosil, naj se disciplinarno postopanje ponovi. C. kr. generalna prokuratura je zmatrala prošnjo za utemeljeno in jo je predložila disciplinarnemu senatu v Gradcu. Ta je prošnjo kratko malo odklonil. Dr. Brumen je na to prosil pri pravosodnem ministerstvu, naj se mu dovoli, da pregleda pravdne spise »klasičnih prič«. Prošnja se je odstopila okrožnemu sodišču v Celju v uradno rešitev in to je prošnjo odbilo. Tako so bila zopet vsa pravna sredstva izrabljena. Dru. Brumnu se je odreklo pravno varstvo in sicer na podlagi nedopustnega pričanja sumnih hudodelnikov, ki so bili v preiskavi in tudi obsojeni. Tako se ravna s slovenskimi sodnimi uradniki in ni čuda, če se slovenski pravniki nečejo posvetiti justični službi in če je vsled tega nastalo čutno pomanjkanje slovenske zmožnih justičnih uradnikov.

V jako zanimljivi knjigi Rudolfa Iheringa čitamo sledeče lepe in resnične besede: »Nobena krivica, katero ima človek prebiti, pa bodi še tako velika, ni tolika, kakor krivica, katero stori od Boga postavljena gosposka s tem, da sama krši pravico. To je pravi smrtni greh, to je izdajstvo pravice.« Naj bi se v naši domovini nikjer ne zgodilo, zlasti pa ne napram nobenemu narodu. S tem končam.

Cerkvene zadeve.

Ptujski prošt †.

Zopet nam je nemila smrt ugrabila zvestega slovenskega sina. Umrli je namreč dne 12. avgusta za kapjo na možganih preč. gosp. inf. prošt in dekan ptujski, Matija Modrinjak. Pokojnik se je rodil dne 22. januarja 1824 v Središču iz znane Modrinjakove rodbine. Gimnazijo je dovršil v Varaždinu, bogoslovje pa v Gradcu, kjer je bil l. 1847. v mašnika posvečen. Potem je bil kaplan v Marenbergu blizu 9 let (1848—1857), od koder je prišel za kaplana v predmestno župnijo D. M. v Mariboru. L. 1859. pride za kaplana k stolni cerkvi in še istega leta postane dvorni kaplan Slomšekov, po njegovi smrti pa Stepišnikov. Leta 1866. dobi dekanijo jarensko, odkoder pride že leta 1868. kot kanonik v Maribor, kjer je tudi kot profesor pastirstva in katehetike deloval celih 10 let. Dne 18. avgusta 1878 imenoval ga je presvetli cesar dekanom in proštom ptujskim. Tukaj je jako veliko deloval za čast božjo in zveličanje duš. Leta 1883. odlikoval ga je cesar z redom železne krone III. vrste ter mu s tem podelil pravico do viteškega stanu. Pogreb je bil dne 14. t. m. ob 3. popoldne. Vodil ga je milostivi gospod stolni prošt in protonotar Ig. Orožen in pogrebni govor pa je govoril preč. g. J. Bohine, stolni župnik. Čč. gg. duhovnikov je prišlo 74. Blagi pokojnik naj v miru počiva!

Božja pot na Sv. Višarje.

Kakor že nekaj let sem, je tudi letos potovalni odbor v Ljubljani priredil posebni romarski vlak na Sv. Višarje. Nenavadno veliko romarjev se je vdeleževalo letošnjega božjega pota 28. julija. Mislim, da so vsi romarji se podali na pot z najboljšim namenom in z veselimi srcem; žalobog, da so se povrnili domu silno nezadovoljni. Da se ne bi enake neprilicnosti ponavljale prihodnja leta, se usojam, tako imenovani »potovalni odbor« na vsaj nekatere napake opozoriti, ki so se letos godile ob tem romanju.

»Potovalni odbor« je moral vedeti, koliko ljudi mora na Višarjah pošteno prenočevati. Zakaj se je toraj po vseh slovenskih straneh razpečevalo toliko voznjih listov, da na tisoče romarjev niti v hišah, niti v Višarski cerkvi prenočišča ni moglo dobiti? Ali ne bi drugo leto bolje kazalo, da se enkrat priredi romarski vlak za Stajarce, drugokrat za Dolenjce, tretjokrat za Ljubljanske okoličane itd. Ljudje se naj razdelijo na več potov, pa bo v mnogem obziru najboljšo ustrezno vsem.

Če se stvar tako uravna, bodo se romarji zamogli res voziti v tretjem razredu, kakor je to stalo na voznjih listkih, ne pa v živinskih (ljudje so sploh rekli: v svinjskih) vozovih. Mislim, da je napačno, dolžiti državno železnično vodstvo v Beljaku, da so se ljudje po južni železnici morali voziti v svinjskih vozovih. Tega pač železnično vodstvo ni zakrivilo, da je potovalni odbor več listkov razdal, nego ima železnično vodstvo vozov na razpolago. To je moral odbor že poprej z železnico dognati, za koliko sto ali tisoč ljudi bo železnica mogla oskrbeti vozov. Če odbor zbobna skupaj več ljudstva, kakor ima železnica vozov za ljudi, mora železnica dati slednjé tovrstne vozove za prevažanje ljudi.

Potrebno bi bilo, da bi zastopnik potovalnega odbora ali pa, ker potovalni odbor sestoji brez dvoma iz več odbornikov — morda iz pet ali sedem odbornikov —, da bi kateri gospod odbornik sam bil navzoč precej pri odhodu vlaka n. pr. v Celju, ali v Brežicah, v Novem mestu, in popotnike opozoril, da morajo potni list pokazati pred odhodom pri železnični blagajnici. Nekaterim romarjem se to ni posebej naročilo pri prodaji voznjih listkov, pa so imeli vsled tega grozne sitnosti med vožnjo.

Na voznjih listih je stalo, da se smejo romarji iz Ljubljane vračati z južno železnico poljubno v 14 dneh, da smejo med vožnjo dvakrat izstopiti. Kondukterji na železnici pa niso o tem hoteli nič vedeti ter so v enomer trobili romarjem na ušesa, da morajo iz Ljubljane z odločenim vlakom takoj, ko pridejo iz Trebiža v Ljubljano, odpeljati se domu. Tu je bilo nepotrebnega vpitja in krega, da je joj!

Ko bi bil navzoč kateri odbornik, bi se kaj takega ne bilo godilo.

Tako imenovani »potovalni odbor« je moral vedeti, da vsak romar želi na božji poti opraviti sv. spoved. Toda kdo bo zahteval od šest duhovnikov, ki so nastavljeni na Sv. Višarjah, naj spovejo čez eno noč in v enem jutru več tisoč ljudi. Tu je dolžnost potovalnega odbora, skrbeti za primerno število spovednikov.

Jako poštini in krščanski farani so pri nas obžalovali, da so se podali na letošnjo božjo pot na Sv. Višarje. »Še enega pobožnega očenaša nisem mogel zmoliti« — je marsikdo zaklical. Vsled tega se slišijo tudi vedno bolj pogostni glasovi, da nikdar več ne grejo naši ljudje s takšnim romarskim vlakom na božjo pot. Še druge neprilike so se godile, n. pr. da je vlak imel vsled toliko popotnikov več ur zamude v Trebižu in so vsled tega prepozno došli na goro itd.

Te vrstice sem zapisal ne radi tega, da bi hujskal proti »potovalnemu odboru« v Ljubljani, temveč iz tega namena, da se romarski vlaki prirejajo na takšen način, da bo romarska pot za ljudstvo res božja, ne pa —

—č—

Gospodarske stvari.

Sadimo nove vinograde!

Ker nam dandanašnji trtna uš prizadeva veliko škodo, zato nam je gledati, da pretiramo, kolikor mogoče, tega škodljivega mrčesa. Veliko sredstev se je že poskusilo zoper trtno uš, pa vse so bila deloma neizvršljiva, deloma predraga in večina njih je bila za nič. Kot najbolje sredstvo pokazale so se dosedaj ameriške trte. Slednjih je pa veliko sort, in naši vinogradarji se ravno pri izbiranju sort včasih motijo.

Vse ameriške trte delé se v dva glavna dela: 1. trte, ki rodijo grozdje in dajejo vino in 2. v trte, ki imajo sicer čisto majhne grozilke in ne dajejo vina.

Naš vinogradnik si pa žalibog navadno misli: rajši bom sadil tako trto, ki mi je ne bo treba cepiti, tako, ki rodi sama ob sebi. To pa ni pravo, kajti te trte, ki dajejo vino, pokazale so se večina kot nezoperstojne proti trtni uši; le edina yorkmadeira se je izkazala med temi do sedaj še najboljša. Nadalje dajejo take sorte vino, ki ima neki poseben duh »foks« imenovan; kateri naredi vino cenejše in težje se ga proda.

Idimo nazaj in oglejmo si trte, katere treba cepiti. Tudi pri teh imamo različne sorte. Do sedaj priporočalo se je najbolj, saditi ripario. Riparie je pa spet več sort, kakor: riparia souvage, riparia portalis, riparia glabra, riparia dr. Richterjeva, riparia gloire du Montpelier. Med vsemi riparijami ni dosti razločka, in se prvi dve najbolj priporočata.

Riparija souvage ima drobne mladike, in naredi veliko dolgih drobnih zalistnikov. Ker so drobne mladike, so gotovo tudi drobni ključi, in težko je dobiti primernih cepičev za zimsko požlahtnitev. Pri zeleni požlahtnitvi je ravno isto, kajti podlage so drobne, cepiči so pa navadno debelejši. Posebno kolena se ne strinjajo. Druga ima debelejšje pognanke, pozneje debelejšje mladike in je zategadelj boljše. Obe ripariji uspevata v težki ilovici prav dobro. Nadalje imamo se solonis in različne vrste rupestris, teh pa v novejšem času ne priporočajo posebno.

Toraj slovenski vinogradarji, ne dajte se oslepiniti od mazača, ki vam bo znabiti priporočal in hvalil trte n. pr. elvira, yaquez, otello itd., kajti on gleda le za svoj dobiček, tebe pa bo osleparil, da bo groza. Take trte so večinoma za nič. Naročujte si trte iz državnih trtnic, iz kmetijskih šol in od poštenih zanesljivih mož, kateri so v tem sploh že znani.

Če se hote lotili pridno dela, dosegli bote lepe vspehe. Pred vsem pa ne smete zabiti, da rabi ameriška kanka za bujno rast veliko živeža, in tega jim dodajte v podobi gnoja, komposta in umetnih gnojil. O priliki kaj več.

Vinogradnik.

Kako se napravi dober sadjevec (tolkla?)

(Dalje.)

Najboljši stroji za zdrozganje sadja so taki, ki sadje zrežejo in med kamenitimi valci zdrozgajo. Iz enakomerno tanko zdrozganega sadja se z dobro stiskalnico lahko popolnoma izstisne, zato se stroj hitro izplača. Takih strojev stane eden okoli 80 gld., je okoli 350 kg težek, zato ga je težko prenašati.

Za manjše posestnike so priporočni Št. Jurski ob južni železnici, kakor tudi z železnimi zobastimi valci. Take stroje izdelujejo večidel vse tovarne, in prednost imajo taki, katerih valci so pomazani z neko železno povlakom, da železo ne rjavi in železo mostu ne škoduje. Taki stroji z mahalnim kolesom zdrozgajo tudi dobro; eden stane okoli 25 gld. in je 150 kg težek. Iz skušnje je dokazano, da je jako dobro, ako se zdrozgano sadje eno noč ali čez dan v krnici ali v kadih pusti in z drogom večkrat premeša, da drozga ves sok izpusti ter se sladkor in druge snovi z zrakom spojijo in razkrojijo.

Za stiskanje je potrebna dobra stiskalnica in naše navadne s primerno dosti dolgim drevom in prostorno krnico so priročne, in če koš ni prevelik ter se že enkrat stisnjena drozga zopet premelje in stisne. Stiskalnice z železnimi vijaki, katere tovarne izdelujejo, tudi dobro stisnejo, pa drage so, imajo sicer to prednost, da mali prostor potrebujejo, pa ker nima večje krnice, kakor je prostor, ki je za koš potreben, je delo pri napolnjevanju in razdiranju precej sitno.

Taka stiskalnica bi bila priročna, ko bi se tako-le napravila: Najpoprej se napravi 2—4 metre krnica in iz tovarne naroči vijak, kateri se v krnico pritrdi na eni strani, na drugi je pa prostor za stroj za zdrozganje sadja. Koš se k vijaku lahko doma napravi; v krnici se nič ne raztrosi in za podlaganje se nobena druga posoda ne potrebuje.

Vijak s stiskalnikom stane okoli:

50 mm močen,	1050 mm dolg,	70 kg težek,	30 gld.
63 » »	1410 » »	135 » »	40 »
70 » »	2620 » »	210 » »	60 »

(Dalje prih.)

Kako se uši pri živini uničijo?

V nekaterih hlevih in na semnjih vidimo pogosto suho klaverno živino z dolgo dlako, in teh kratkovidni gospodarji dostikrat ne vedo, da je živina ušiva. Ušiva živina je mršava, vedno se drgne (čoha) in sama si pomagati ne more. Zoper uši rabijo veliko sredstev. Nekatera so pa zelo škodljiva, postavim, kakor petrolej, maža iz živega srebra, kuhan tobak itd.

Če zapazimo uši, napravimo tako-le: Dlaka po vratu se poreže in z vodo, v kateri smo saje razmočili, dobro izpere. Tudi s sadnim jesihom ali lanenim oljem ušive dele dobro zribati, je koristno.

F. P—k

Sejmovi. Dne 17. avgusta v Kapelah, pri Mariji Devici v Brezju in v Jarenini. Dne 20. avgusta v Kalobju, pri M. Trosti pri Zitalah, pri Sv. Križu na Murskem polju, v Čmureku, v Središču, v Rogatcu, v Laškem trgu, v Slov. Bistrici in v Velenju.

Dopisi.

S Prihove. (Bralno društvo »Mir«.) Kar je »Slov. Gosp.« že davno omenil, da namreč na Prihovi namenimo osnovati bralno društvo, to se je zgodilo dne 29. julija t. l., ko smo osnovali bralno društvo »Mir«. Kmetje se ga prav veselijo, ker spoznavajo, da se bodo v tem društvu marsikaj naučili, ter sami med seboj pravijo, da bode zdaj Prihova nekaj več, kakor je bila do zdaj. In res, v tem društvu bomo se učili najprej gospodarstva sploh. Ker pa h gospodarstvu spada tudi politika, bomo v njem imeli tudi politične govore, kedar bo potrebno. Tudi bodo v njem sploh podučljivi govori. A krščanski duh ga naj oživlja in vodi in tudi živega ohranjuje. Zato bomo ravnali po geslu: »Vse za vero.